NN 133/2021 (6.12.2021.), Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-IIIBi-5277/2020 od 28. listopada 2021.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

2212

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, u postupku koji su ustavnom tužbom pokrenuli D. iz Zagreba i maloljetni L. iz Zagreba, kojeg zastupa zakonski zastupnik otac D., a njega Ivan Kobaš, odvjetnik u Zagrebu, na sjednici održanoj 28. listopada 2021. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Ustavna tužba podnositelja D. se odbija u dijelu koji se odnosi na povredu zabrane zlostavljanja zajamčene člankom 23. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) i člankom 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02., 1/06. i 13/17.).

II. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

i

RJEŠENJE

I. Ustavna tužba podnositelja D. se odbacuje u preostalom dijelu.

II. Ustavna tužba podnositelja maloljetnog L. se odbacuje.

III. Ovo rješenje objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje odluke

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. D. (u daljnjem tekstu: prvopodnositelj) i maloljetni L. (u daljnjem tekstu: drugopodnositelj) podnijeli su ustavnu tužbu zbog navodnog zlostavljanja od strane policijskih službenika prilikom uhićenja prvopodnositelja 27. lipnja 2020.

1.1. Podnositelji u ustavnoj tužbi ističu povrede prava zajamčenih člancima 23., 24., 29., 35. i 46. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), te prava zajamčena člancima 3., 5., 8. i 13. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02., 1/06. i 13/17.; u daljnjem u tekstu: Konvencija). Predlažu da Ustavni sud utvrdi povrede navedenih prava i svakom ponaosob dosudi pravičnu naknadu u iznosu od 250.000,00 kuna, kao i troškove postupka. Troškove postupka podnositelji nisu specificirali.

1.2. Za potrebe ustavnosudskog postupka, na temelju članka 69. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), od Službe za unutarnju kontrolu Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske pribavljena je dokumentacija u povodu podnositeljevih pritužbi na postupanje policijskih službenika, uključujući medicinsku dokumentaciju i video snimke nadzornih kamera vlaka.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

a) Podnositeljeva verzija događaja

2. 27. lipnja 2020. oko 11 sati policijski službenici I. policijske postaje Zagreb intervenirali su prema prvopodnositelju u putničkom vlaku na Glavnom željezničkom kolodvoru u Zagrebu jer u vlaku nije nosio zaštitnu masku za lice.

2.1. Prilikom postupanja policijski službenici su ga obavijestili ga da će protiv njega podnijeti optužni prijedlog zbog narušavanja javnog reda i mira na naročito drzak i nepristojan način i zbog omalovažavanja i vrijeđanja policijskog službenika.

2.2. Prilikom intervencije su ga izvukli iz vlaka, bacili na tlo te mu svezali ruke sredstvima za vezivanje i »pritom mu nanijeli tjelesne ozljede i to sve pred njegovim maloljetnim djetetom« (drugopodnositeljem), iako on »nije pružao nikakav fizički otpor, ni narušavao javni red i mir, niti predstavljao opasnost za sebe ili druge, kao niti na bilo koji način predstavljao ugrozu«. Nakon toga su ga priveli u prostorije I. policijske postaje Zagreb.

2.3. Prvopodnositelj je nakon privođenja zatražio od policijskih službenika da nazove majku djeteta ili treću osobu od povjerenja radi preuzimanja djeteta. Međutim, oni su to odbili, a nisu nazvali ni Centar za socijalnu skrb kako bi njihova stručna osoba preuzela dijete. Stoga je dijete cijelo vrijeme bilo bez odgovarajuće skrbi stručne osobe. O njemu su se cijelo vrijeme brinuli policijski službenici koji su prema njegovom ocu (prvopodnositelju) primijenili tjelesnu silu i ozlijedili ga, a zbog čega je dijete bilo vidno uplašeno te je plakalo.

b) Policijska verzija događaja

2.4. 27. lipnja 2020. u 10:42 sati I. policijska postaja Zagreb, Policijska uprava Zagrebačka, zaprimila je putem Operativno-komunikacijskog centra dojavu od R., radnika operative Hrvatskih željeznica (u daljnjem tekstu: HŽ), da se u vlaku na Glavnom željezničkom kolodvoru u Zagrebu nalaze putnici bez zaštitnih maski koji ne žele izaći iz vlaka. Kako strojovođa nije smio započeti vožnju s putnicima koji nemaju zaštitnu masku za lice, radnik HŽ-a zatražio je intervenciju policije. O tome je I. policijska postaja Zagreb sačinila službenu zabilješku o dojavi.

2.5. U 10:48 sati na Glavni željeznički kolodvor došao je policijski službenik I. policijske postaje Zagreb. Zatekao je kondukterku S. Ona je izjavila da se u vlaku koji prometuje na relaciji Zagreb-Harmica, a koji je vožnju trebao započeti u 10:34 sati, nalazi muška osoba s djetetom koja uporno odbija staviti zaštitnu masku na lice i ne želi izaći iz vlaka koji prema odluci Stožera civilne zaštite ne smije započeti vožnju ako nisu ispunjeni svi sigurnosni uvjeti doneseni u vezi pandemije uzrokovane koronavirusom.

2.6. Policijski službenik ušao je u vlak. U njemu je zatekao prvopodnositelja s maloljetnim djetetom, drugopodnositeljem, te ga tražio na uvid osobnu iskaznicu i da stavi zaštitnu masku na lice. Nakon što mu je prvopodnositelj rekao da nema masku, policijski službenik ponudio mu je nekorištenu masku za lice kako bi vlak mogao krenuti. Prvopodnositelj je to odbio te se policijskom službeniku navodno obratio riječima:

»Neću pametni policajčiću najprije mi pokaži u »Narodnim novinama« gdje piše, a onda ću razmisliti je li ću staviti, ne može mene nitko natjerati da nosim što ne želim jer ja sam ipak pametniji od tebe i kondukterke.«

2.7. Nakon toga prvopodnositelj je ušao u verbalni sukob s kondukterkom te ostalim putnicima vlaka. Iako mu je policijski službenik u više navrata pokušao objasniti da svi putnici moraju nositi maske sukladno odluci Stožera civilne zaštite, a što je vidljivo naznačeno na više mjesta na kolodvoru i svakim ulaznim vratima vlaka, podnositelj je odbijao postupiti po nalogu policijskog službenika. Stoga mu je policijski službenik izdao upozorenje da će ako nastavi s drskim ponašanjem i omalovažavanjem rada policije nad njime biti uporabljena sredstva prisile radi privođenja u policijsku postaju i da će biti kažnjen zbog narušavanja javnog reda i mira.

2.8. Podnositelj je nastavio s drskim ponašanjem te je započeo snimanje videozapisa mobitelom. Policijski službenik ga je upozorio da je moguće da će biti kažnjen zbog kašnjenja vlaka. Nakon toga je podnositelj prestao sa snimanjem te se policijskom službeniku obratio riječima:

»Ne možeš mi ništa, niti ćeš išta napraviti kad je mali samnom.«

2.9. Nakon toga je policijski službenik zatražio pomoć u postupanju preko UKV veze. U ophodnju su poslana dva policijska službenika.

2.10. U međuvremenu je podnositelj ušao u verbalni sukob s više putnika koji su ga tražili da izađe iz vlaka. On je to odbio učiniti.

2.11. U 10:59 sati sva tri policijska službenika ušla su u vlak. U tom je trenutku prvopodnositelj stavio zaštitnu masku za koju je prethodno tvrdio da je nema. Nastavio je s remećenjem javnog reda i mira pa mu je policijski službenik izdao naredbu da izađe iz vlaka zbog privođenja u policijsku postaju radi prekršajne obrade. Na to se prvopodnositelj oglušio i ponovo počeo snimati mobitelom videozapise putnika i njihove reakcije i počeo se kretati prema sredini vlaka. Nakon toga mu je policijski službenik izdao naredbu da se ne udaljava, nego da pođe s njima.

2.12. Nakon što se prvopodnositelj oglušio i na tu naredbu, u 11:01 sati policijski je službenik krenuo s primjenom sredstava prisile – tjelesnom snagom. Desnom rukom je uhvatio prvopodnositelja za njegovu lijevu nadlakticu u namjeri da ga izvede iz vlaka. Dolaskom do vrata vlaka, prvopodnositelj se lijevom rukom uhvatio za rukohvat. Kako bi savladao njegov aktivni otpor, drugi policijski službenik ga je uhvatio za desnu ruku. Prvopodnositelj je i dalje pružao otpor ne puštajući rukohvat pa ga je policijski službenik s obje ruke uhvatio za podlakticu lijeve ruke i povukao je u namjeri da je oslobodi od

rukohvata. Tada se prvopodnositelj počeo otimati, a s obzirom na to da je jače tjelesne građe, u cilju svladavanja ga je policijski službenik primjenom zahvata »kravata« primio za vrat. Budući da je prvopodnositelj i dalje pružao aktivni otpor, u takvom naguravanju on i policijski službenik izlaze iz vlaka te policijski službenici pokušavaju svladati njegov otpor primjenom zahvata »ključ na laktu« obje ruke (jedan policijski službenik na lijevoj ruci, a drugi policijski službenik na desnoj ruci). S obzirom na to da izlaskom iz vlaka policijski službenici nisu u potpunosti uspjeli savladati prvopodnositelja, treći policijski službenik s leđa hvata prvopodnositelja za obje noge u predjelu potkoljenica, a drugi ga u naguravanju povlači prema naprijed. U tom trenutku gube ravnotežu te dva policijska službenika padaju na tlo zajedno s prvopodnositeljem. Nakon što su pali na tlo, jedan od njih uz pomoć drugog uspijeva dovršiti zahvat »ključ na laktu«, a treći dovršava »ključ na laktu« desne ruke i stavlja prvopodnositelju sredstva za vezivanje najprije na desnu pa na lijevu ruku.

2.13. Nakon uporabe sredstava prisile, policijski su službenici prvopodnositelja posjeli na klupu dok jedan od njih nije iz vlaka u naručju iznio drugopodnositelja te ga posjeo pored prvopodnositelja. Kako bi mogao uzeti u naručje drugopodnositelja da bi ga smirio, policijski službenici su prvopodnositelju skinuli sredstva za vezivanje.

2.14. Nakon što se drugopodnositelj smirio, prvopodnositelj je oko 11:16 sati pješice priveden u obližnje prostorije I. policijske postaje Zagreb. Cijelo vrijeme je držao drugopodnositelja u naručju.

2.15. Po dolasku ispred navedene policijske postaje pred ulazom ih je dočekao šef smjene. Nije podnositelje uvodio u prostorije policijske postaje, nego su oba podnositelja bila u prostoru ispred postaje radi što manjeg izlaganja drugopodnositelja stresu. Šef smjene upozorio je prvopodnositelja da ako nastavi s narušavanjem javnog reda i mira, da će biti prepraćen u žurnom postupku Općinskom prekršajnom sudu u Zagrebu, a da će dijete preuzeti djelatnici nadležnog Centra za socijalnu skrb. Nakon tog upozorenja, prvopodnositelj je izjavio da neće narušavati javni red i mir te je zamolio šefa smjene da ne zove Centar za socijalnu skrb. Nije tražio da se pozove majka drugopodnositelja.

2.16. U cilju ugodnijeg boravka na prostoru policijske postaje, drugopodnositelj je cijelo vrijeme bilo u dvorištu pod nadzorom prvopodnositelja, igrao se i vozio bicikl. Policijski službenici donijeli su mu kekse i vodu.

2.17. Nad prvopodnositeljem je provedena prekršajna obrada. S obzirom na to da se dolaskom u policijsku postaju primjereno ponašao i surađivao, šef smjene je u cilju dobrobiti djeteta te što manjem izlaganju djeteta stresnoj situaciji odlučio prekršaj sankcionirati redovnim putem. Protiv njega je podignut optužni prijedlog radi počinjenja prekršaja iz članka 6. i 17. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira (»Narodne novine« broj 5/90., 30/90., 47/90. i 29/94.). Stavljeno mu je na teret da se na javnom mjestu svađao s putnicima u vlaku zbog zastoja koji je on sam namjerno i svjesno prouzročio jer nije htio staviti zaštitnu masku na lice, a vlak zbog toga nije smio krenuti, da su putnici zbog takvog ponašanja i kašnjenja vlaka bili revoltirani i nervozni, a da im je prvopodnositelj dovikivao razne pogrdne riječi, da je omalovažavao i vrijeđao policijskog službenika i rad policije kao državnog tijela, a sve to u prisutnosti svojeg trogodišnjeg djeteta.

2.18. U 13:28 sati prvopodnositelja je pregledala liječnica Nastavnog zavoda za hitnu medicinu Grada Zagreba. Utvrdila je da je njegov fizički status bez osobitosti, da nema vidljivih ozljeda, da se žali na blažu bolnost desnog zgloba, bez znakova frakture ili istegnuća, otekline i crvenila, te da je neurološki također bez osobitosti. O tome je sastavila izvješće.

2.19. Istoga dana u 13:50 sati prvopodnositelj je pušten na slobodu.

2.20. 29. lipnja 2020. I. policijska postaja Zagreb obavijestila je dopisom nadležnu podružnicu Centra za socijalnu skrb o predmetnom događaju i da je prvopodnositelj namjerno i svjesno izložio svoje dijete (drugopodnositelja) nepotrebnom stresu, a kako bi djelatnici Centra za socijalnu skrb poduzeli mjere i radnje iz svoje nadležnosti radi dobrobiti djeteta.

2.21. Prvopodnositelj je 20. srpnja 2020. Ministarstvu unutarnjih poslova uputio pritužbu na rad policije optužujući policiju za zlostavljanje. Tražio je da se ispita sporni događaj i da se za potrebe utvrđivanja pravo relevantnih činjenica pregledaju snimke događaja zabilježene nadzornim kamerama u vlaku.

2.22. Policija je napravila potrebne provjere te je dopisom od 20. kolovoza 2020. obavijestila prvopodnositelja da su pribavili snimke nadzornih kamera iz vlaka te da nisu utvrđene nepravilnosti u radu policije.

2.23. Prvopodnositelj, nezadovoljan odgovorom policije, podnio je »prigovor« na taj odgovor. Smatrao je da se policija nije očitovala o njegovim konkretnim tvrdnjama. Prvopodnositelj nije tražio uvid u snimke nadzornih kamera.

III. PRIGOVORI PRVOPODNOSITELJA

3. Prvopodnositelj navodi da su mu policijski službenici prilikom uhićenja 27. lipnja 2020. uporabom nepotrebne i nerazmjerne tjelesne sile »nanijeli više tjelesnih ozljeda koje su opisane u zdravstvenoj dokumentaciji« priloženoj uz ustavnu tužbu. Osim toga, podnositelj smatra da nije bilo nikakvog razloga za primjenu sile i nasilnog izvlačenja iz vlaka jer su policijski službenici raspolagali s dovoljno podataka da protiv njega podnesu prekršajni nalog. Takvo postupanje, prema njegovom mišljenju, predstavlja zlostavljanje, odnosno nečovječno i ponižavajuće postupanje zabranjeno člankom 23. Ustava i člankom 3. Konvencije.

3.1. Nadalje ističe povredu prava na poštovanje osobnog i obiteljskog života iz članka 35. Ustava odnosno članka 8. Konvencije. To obrazlaže tvrdnjama da je tijekom boravka u policijskoj postaji bio onemogućen brinuti o svome djetetu (drugopodnositelju).

3.2. Također smatra da mu je povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno člancima 29. i 46. Ustava i pravo na djelotvorno pravno sredstvo zajamčeno člankom 13. Konvencije. Ovo stoga jer policija nije provela učinkovitu istragu u vezi njegove pritužbe o zlostavljanju od strane policijskih službenika prilikom njegovog uhićenja 27. lipnja 2020.

IV. MJERODAVNO PRAVO

4. Članci 6. i 17. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira glase:

»Članak 6.

Tko se na javnom mjestu ponaša na naročito drzak i nepristojan način vrijeđajući građane ili narušavajući njihov mir, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u protuvrijednosti domaće valute od 50 do 350 DEM ili kaznom zatvora do 30 dana.«

»Članak 17.

Tko omalovažava ili vrijeđa državne organe odnosno službene osobe prilikom vršenja ili u vezi s vršenjem službe ili njihova zakonita naređenja, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u protuvrijednosti domaće valute od 50 do 200 DEM ili kaznom zatvora do 30 dana.«

4.1. Bitne odredbe Zakona o policijskim poslovima i ovlastima (»Narodne novine« broj 76/09., 92/14. i 70/19.) glase:

»8. Davanje upozorenja i naredbi građanima

Članak 53.

Policijski službenik upozorava osobu za koju je vjerojatno da bi:

1. svojim ponašanjem mogla dovesti u opasnost osobu ili imovinu, ugroziti sigurnost prometa, narušiti javni red i mir ... ,

(...).

Članak 54.

(1) Policijski službenik izdaje naredbu građaninu radi:

1. otklanjanja opasnosti za život,

2. otklanjanja opasnosti za imovinu,

3. sprječavanja počinjenja kaznenog djela za koje se progoni po službenoj dužnosti i prekršaja, hvatanja počinitelja tog kaznenog djela i prekršaja, te pronalaženja i osiguranja tragova koji mogu poslužiti kao dokaz,

(...)

9. u drugim slučajevima propisanim zakonom.

(...)

Članak 55.

Upozorenja i naredbe se daju usmeno, pisano ili na drugi način propisan propisom o primjeni policijskih ovlasti (svjetlosnim i zvučnim signalima, znakovima, rukom i na drugi način).«

»22. Uporaba sredstava prisile

Članak 81.

Sredstva prisile u smislu ovog Zakona su:

1. tjelesna snaga,

(...),

4. sredstva za vezivanje,

(...)

Članak 82.

(1) Sredstva prisile smiju biti uporabljena u slučajevima propisanim ovim Zakonom radi zaštite života ljudi, svladavanja otpora, sprječavanja bijega, odbijanja napada i otklanjanja opasnosti ako je vjerojatno da se mjerama upozorenja i naredbi neće postići cilj.

(2) Sredstva prisile se s posebnim obzirom primjenjuju prema djetetu, osobi čije je kretanje znatno otežano, trudnici u vidljivom stadiju trudnoće, te osobi koja je očigledno bolesna.

(3) Sredstva prisile se uporabljuju nakon prethodnog upozorenja, osim ako je vjerojatno da bi prethodno upozorenje ugrozilo postizanje cilja.

Članak 83.

(1) Policijski službenik će uvijek uporabiti najblaže sredstvo prisile kojim se postiže cilj.

(2) Policijski službenik prestaje s uporabom sredstva prisile odmah po prestanku razloga zbog kojih je sredstvo prisile bilo uporabljeno.

Članak 84.

(1) Policijski službenik je ovlašten uporabiti tjelesnu snagu radi:

1. svladavanja otpora osobe koja remeti javni red i mir ili koju treba dovesti, privesti, zadržati ili uhititi, ...

(...)

Članak 85.

Policijski službenik je ovlašten uporabiti sredstva za vezivanje radi sprječavanja:

1. otpora osobe ...

(...).«

4.2. Bitne odredbe Pravilnika o načinu policijskog postupanja (»Narodne novine« broj 76/09., 92/14. i 70/19.) glase:

»Članak 127.

Policijski službenik smije uporabiti sredstva prisile pod uvjetima propisanim Zakonom, u pravilu nakon što mjerama upozorenja i naredbi nije postigao cilj njihovog izdavanja.

Sredstva prisile iznimno se smiju uporabiti i prije izdavanja upozorenja i naredbi ako je vjerojatno da bi njihovo izdavanje ugrozilo postizanje cilja.

Policijski službenik će uporabiti ono sredstvo prisile kojim se s najblažim posljedicama postiže cilj, te će prestati s uporabom čim prestane razlog za uporabu.«

»Članak 129.

Policijski službenik ovlašten je uporabiti tjelesnu snagu radi svladavanja otpora osobe koja remeti javni red i mir ili koju treba dovesti, privesti, zadržati ili uhititi, spriječiti u samoozljeđivanju, radi odbijanja napada na sebe ili drugu osobu, na objekt ili prostor koji osigurava te radi sprječavanja samovoljnog udaljavanja osobe s određenog mjesta.

Pod uporabom tjelesne snage podrazumijevaju se: udarac dijelom tijela, zahvat, i druge vještine obrane ili napada kojima se prisiljava na poslušnost određena osoba kada su za to ispunjeni Zakonom propisani uvjeti.

Policijski službenik će primijeniti onaj oblik tjelesne snage s kojim se s najmanje štetnih posljedica postiže cilj njezine primjene.«

»Članak 133.

Sredstvima za vezivanje ograničava se pokretljivost tijela određene osobe vezivanjem ruku na leđa, uporabom propisanih sredstava za vezivanje (lisica) ili drugih prikladnih sredstva (remen, uže, zatezna traka i sl.)

(...)

Policijski službenik vezat će osobu koju privodi, dovodi i uhićenu osobu, ako prijeti opasnost od bijega, otpora ili napada te osobe na policijskog službenika, njenog samoozljeđivanja ili ozljeđivanja druge osobe.

(...)«

4.3. Bitan dio Odluke o izmjeni Odluke o načinu organizacije javnog prometa za vrijeme trajanja proglašene epidemije bolesti COVID-19 (»Narodne novine« broj 73/20.) koju je na temelju članka 47. Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (»Narodne novine« broj 79/07., 113/08., 43/09., 130/17., 114/18. i 47/20.) a u vezi s člankom 18. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (»Narodne novine« broj 47/20.) i članka 22.a Zakona o sustavu civilne zaštite (»Narodne novine« broj 82/15., 118/18. i 31/20.) donio Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske 24. lipnja 2020. glasi:

»I.

U Odluci o načinu organizacije javnog prometa za vrijeme trajanja proglašene epidemije bolesti COVID-19 ('Narodne novine«' broj 69/20) točka II. mijenja se i glasi:

'Vozači, ostali zaposlenici u prijevoznim sredstvima javnog prometa i putnici u javnom prometu obvezni su za vrijeme boravka u prijevoznom sredstvu koristiti medicinske maske ili maske za lice te se pridržavati općih protuepidemijskih mjera i posebnih preporuka i uputa Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo koje se odnose na vožnju javnim prometom.

Putniku koji nema medicinsku masku ili masku za lice pružatelj usluga javnog prijevoza ne smije dopustiti ulazak u prijevozno sredstvo, odnosno vozač ne smije započeti vožnju ukoliko se u prijevoznom sredstvu nalaze putnici bez medicinske maske ili maske za lice.'

II.

Ova Odluka stupa na snagu 25. lipnja 2020. godine ... «

V. OCJENA USTAVNOG SUDA

5. Ustavni sud je, s obzirom na sadržaj i prirodu podnositeljevih prigovora, ustavnu tužbu ispitao s aspekta članka 23. stavka 1. Ustava te članka 3. Konvencije.

Članak 23. stavak 1. Ustava glasi:

»Članak 23.

Nitko ne smije biti podvrgnut bilo kakvu obliku zlostavljanja ...

(...)«

Članak 3. Konvencije glasi:

»Članak 3.

Nitko se ne smije podvrgnuti mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.«

a) Načelna stajališta